

Øregangsbetændelse hos hund

Øregangsbetændelse er meget almindeligt hos hund. Det er såvel svampe, bakterier som øremider, der giver problemer. Øremideinfektion forekommer typisk hos den unge hund, mens infektion med bakterier og svampe ses i alle aldre. Hunde med tilbagevendende øregangsbetændelse står ofte med en anden tilgrundliggende sygdom, som årsag til problemet. I det følgende vil øregangsinfektion med bakterier og svampe blive beskrevet med fokus på årsagsforholdene. Først et eksempel fra praksis.

Sofus har øregangsbetændelse

Sofus er en 2 år gammel Cocker spaniel, der kommer til dyrlægen med hævede øreflapper og en grim lugt fra øregangene (figur 1). Sofus' ejere fortæller, at hunden har kløet sig ved ørerne de sidste par dage og ind imellem piver den, når den kradser sig. De kan ikke selv få lov at undersøge ørerne.

Ved undersøgelsen finder dyrlægen, at øreindgangen er rød og hævet i begge ører. Ved at kigge i øregangen med et otoskop ses, at øregangen er betændt. I mikroskopet ser dyrlægen på noget af det øresekret, som er rensset ud af Sofus' øre. Der findes mange bakterier. Dyrlægen stiller diagnosen "bakteriel øregangsbetændelse". Sofus' ejere får øredråber med hjem, som skal gives i 14 dage. Problemet forsvinder og Sofus bliver den gamle glade hund igen.

Tre måneder senere er den gal igen. Ved undersøgelsen ses, at øregangene igen er betændte. Det bemærkes, at huden i øregangen er kraftigt hævet og rød. Der kommer et brun-gulligt sekret fra ørerne (figur 2). I mikroskopet ser dyrlægen påny mange bakterier, og en del betændelsesceller. Sofus behandles for en bakteriel

Figur 1. Cocker spaniel, Sofus, med øregangsbetændelse.

øregangsbetændelse med samme øredråber som sidst. Det aftales at dryppe i 21 dage.

Nu går der 1 år, og Sofus har en lang periode uden problemer. Sidst på året begynder hunden at slikke sine poter mere end almindeligt. Den kradser sig en del i armhulerne og slikker sig i lysken. Ørerne er den også begyndt at gnubbe igen. Sofus'ejere tager hunden til dyrlægen, som stiller spørgsmål om kløen. Det viser sig, at Sofus har flere symptomer på kløe end umiddelbart set. Hunden er også er begyndt at gnide

sig om øjnene og kører munden langs gulvet. Kløen er tiltaget over den sidste måneds tid.

Ved undersøgelse af Sofus finder dyrlægen små røde knopper i lysken og armhulen, samt områder med skæl og sårskorper (figur 3). Huden er mere rød end normalt, og lugter lidt. Derudover har hunden påny øregangsbetændelse.

Der diagnostiseres en bakteriel hudbetændelse og øregangsbetændelse. Sofus'forandringer svarer til de,

man ser ved en allergi og efter behandling af hudbetændelsen sættes hunden på en test for foderallergi. Der fodres med strudsekød og kartofler i 8 uger, hvorefter kløens intensitet vurderes. Kløen er aftaget med ca. 85% og øregangsbetændelsen er ikke kommet tilbage. Der gives igen det gamle foder, for at se, hvordan hunden reagerer. Efter 6 dage begynder Sofus at kløe sig igen. Dermed er diagnosen foderallergi slået fast. Behandlingen for denne lidelse er fremover at fodre med et ikke-allergifremkaldende foder.

Figur 2. Der kommer et brun-gulligt sekret fra ørerne. Huden er hævet og rød.

Figur 3. På huden ses små sår med tørre skorper.

Øregangsbetændelse og allergi

Ovenstående sygdomsforløb er meget almindeligt, idet såvel hunde med foderallergi som atopisk dermatitis (allergi overfor f.eks. husstøvmider) har en øget tilbøjelighed til at få infektioner i ørerne. Omkring 80% af hundene med foderallergi har således øregangsbetændelse. Det er derfor meget vigtigt, at man ikke kun får behandlet øregangsbetændelsen, men også får søgt efter de tilgrundliggende årsager til lidelsen, når ens hund har øreproblemer.

Foderallergi udgør ca. 1% af alle hudlidelser hos hund. Det er en overfølsomhedsreaktion overfor foderets proteinstoffer. De fleste typer hundefoder er lavet af de samme proteinkilder f.eks. kyllingekød. Symptomerne på foderallergi er kløe og udslæt. Småsår og hårtab ses ofte som følge af, at hunden kradses og bider sig. Diagnosen stilles bl.a. ved at give hunden en specialkost i et par måneder, og se

om kløen aftager, og så give det gamle foder og se, at kløen vender tilbage. Behandlingen for foderallergi består i at fodre hunden med et foder, som ikke indeholder den allergifremkaldende proteinkilde.

Atopisk dermatitis er en allergisk lidelse, hvor dyret reagerer på noget i omgivelserne f.eks. husstøvmider eller pollen. Den forekommer hos 10-15% af alle hunde, og sygdommen anses for arvelig. Man kender denne form for allergi fra mennesker med f.eks. pollenallergi. Modsat mennesker viser hunde sjældent luftvejssymptomer, men derimod symptomer fra huden. Kløe bestemte steder på kroppen, rød hud og hårtab. Bakteriel hudbetændelse, øregangsbetændelse og svampeinfektion er hyppige følgelidelser. Diagnosen atopisk dermatitis stilles bl.a. på baggrund af en passende sygehistorie og symptomer. Der er fire muligheder for behandling: undgåelse af stofferne,

Dyrlæge Boysen
Klinik for Veterinær Dermatologi

Toftbæksvej 22 · 2800 Kgs. Lyngby · Telefon 45 28 14 15 · Fax 45 28 14 50 · www.dyrlaegeboysen.dk · info@dyrlaegeboysen.dk

Figur 4. Hot spot på kinden af hund med øregangsbetændelse.

hyposensibilisering, symptomatisk behandling eller behandling med immunoregulerede midler. Behandlingen er som regel livslang.

Bakterielle øregangsinfektioner

Der er som regel tale om infektion med Stafylokok bakterier (*S. intermedius*). Denne bakterie er en normal del af hudfloraen, og giver sædvanligvis ingen problemer. Øregangen er beklædt med hud, og man finder derfor de samme organismer dér som på hudoverfladen. Kun såfremt hundens hud bliver udsat for forandringer som f.eks. et sår eller vand i ørerne, eller hvis dyret fejler noget andet, kan der ske en vækst af bakterierne og komme infektion.

Pseudomonas bakterier lever modsat Stafylokokker ikke i ørerne under normale omstændigheder. Findes de i ørerne er det tegn på infektion, og man må straks igang med at behandle. *Pseudomonas* bakterier kan give nogle alvorlige øregangsinfektioner og kræver som regel en meget aggressiv behandling. Bakterierne lever i særlig grad i fugtige øregange og ses tit hos hunde, som jævnligt bader i sø/havvand.

Svampeinfektioner

Gærsvampen *Malassezia pachydermatis* er en almindelig del af hudfloraen, men kan vokse i antal og give infektion i såvel ører som på huden. Denne organisme giver ligesom Stafylokok bakterien som regel først problemer, når mikromiljøet i ørerne ændrer sig og bliver favorabelt for den. Gærsvampen vokser godt i fugtige miljøer, og ses hyppigt hos hunde, der har været ude at svømme. Ligeledes ses gærsvampeinfektioner hos hunde med andre primære sygdomme som f.eks. allergi.

Årsager, disponerende faktorer og forværrende faktorer

Såvel bakterielle infektioner som svampeinfektioner opstår almindeligvis som følge af andre faktorer

påvirkning af ørerne. Det kan f.eks. være, hvis hunden har øremider eller har haft et fremmedlegeme i øregangen. Af typiske fremmedlegemer kan nævnes græsavn og strå.

Disponerende faktorer er med til at fremme risikoen for bakterie- og svampeinfektion. Det er faktorer, som ændrer miljøet i øregangen således at fugtigheden øges, hudoverfladen ødelægges og bakterierne gro. Det kan være anatomiske forhold f.eks. snævre øregange hos visse racer og underliggende sygdomme som f.eks. allergi. Mellemørebetændelse og vand i ørerne efter badning hører også til blandt de disponerende faktorer. Det, at en anden hund slikker en hund i øret, kan også øge risikoen for infektion.

Forværrende faktorer opstår som en konsekvens af betændelsen. De forværrer lidelsen og føjer flere skader. Bakterier og svampe hører til denne gruppe. Øget mængde ørevoks og fortykkelse af huden i øret er også med til at gøre ondt værre. Brugen af forkert medicin eller for meget medicin og ørerensmidler kan i nogle tilfælde ligeledes forværre en øregangsbetændelse.

Symptomer på øregangsinfektion

Der ses som regel hovedrysten og kradsen af ørerne, som følge af at det klør. Nogle gange er øreflappen medinddraget, og kan være hævet, rød og evt. med små sår. Mange ejere bemærker, at ørerne "hænger" på de racer, som normalt har opretstående ører. Ofte falder hårene af øreflappen, hvis hunden klør sig meget det sted, og der ses tyndhårede områder.

Øregangsbetændelse er i den akutte fase som regel smertefuldt, hvorfor hunden vil vægre sig for at blive undersøgt og pive, når der røres ved øret.

Hunde med hot spot på kinderne (figur 4), kan mistænkes for at have øregangsbetændelse. Disse meget smertefulde sår opstår efter, at hunden har kradsat sig intenst et bestemt sted nær ørerne.

Øreindgangen er tit hævet og rød, og i nogle tilfælde kommer der øgede mængder sekret ud af ørerne.

Figur 5. Lene Boysen undersøger hundeøre med otoskop. Otoskopet sender lys ned i øregangen, så den bedre kan ses.

Farven og lugten af dette kan variere og være gult, rødt, brunt og sort eller en noget derimellem, samt bl.a. lugte sødt, surt eller "af gammel ost".

Yderligere undersøgelser hos dyrlægen

Dyrlægen kan ved undersøgelse af øregangen med et otoskop (figur 5) finde andre symptomer, som er forlignelige med en øregangsbetændelse. Trommehinden vurderes og er den sprunget, kan der også være tale om mellemørebetændelse.

Med en vatpind kan dyrlægen udtage materiale fra øregangen (svaberprøve), som undersøges mikroskopisk (figur 6). Dermed kan det som regel slås fast, om der er tale om en bakteriel infektion eller en svampeinfektion, eller evt. en helt anden årsag. Ved bakterielle infektioner vælger dyrlægen i nogle tilfælde at sende en svaberprøve til laboratoriet (figur 7), så det ved en dyrkning med sikkerhed kan bestemmes, hvilken bakterie der er tale om, og hvilket lægemiddel, som virker (resistensbestemmelse). Særligt ved mistanke om infektioner med såkaldte gram-negative bakterier, som f.eks. *Pseudomonas* bakterien, er det vigtigt, at denne laboratorieundersøgelse foretages. Er der tale om kroniske infektioner, eller tilbagevendende infektioner er en dyrkning og resistensbestemmelse også nødvendig, idet der er risiko for forekomsten af resistente bakterier, hvor kun få lægemidler er virksomme (om nogen!).

Behandling

I tilknytning til undersøgelsen kan det ofte komme på tale at skylle øret for de øgede mængder øresekret, som findes. Ved denne form for ørerensning, får man mulighed for at undersøge øregangen og

trommehinden ordentligt. Desuden vil et rent øre være væsentligt lettere at behandle med øredråber end et, som er fyldt med øresekret. Lægemidlet kan bedre komme til at virke. En øreskyllning kræver, at hunden får en lettere bedøvelse, så den ligger stille og ikke mærker noget.

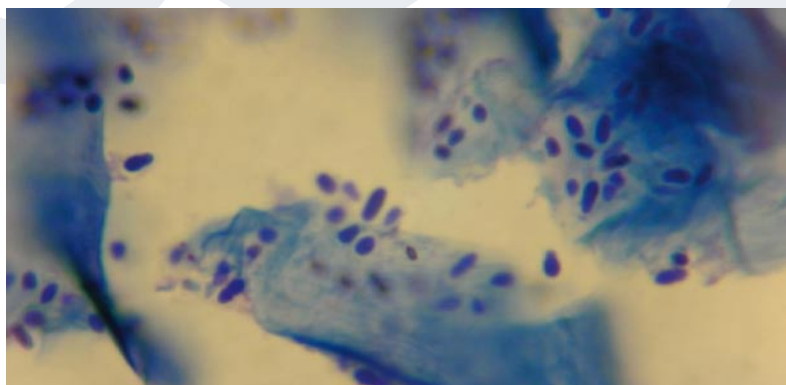
Behandling af en bakteriel øregangsbetændelse sker som regel med øredråber indeholdende antibiotika, som er virksomt mod den pågældende bakterie. Nogle gange er der i øredråberne også et kløestillende middel, som dæmper generne for hunden. Disse kløestillende midler virker som regel også mod den hævelse af huden, som ofte ses i øret.

Antibiotika-tabletter gives til de hunde, hvor en mellemørebetændelse mistænkes eller er konstateret, og til hunde, som af en eller anden grund ikke kan gives øredråber.

Svampeinfektioner klares som oftest med øredråber med et svampemiddel i, evt. i kombination med tabletter, såfremt der er risiko for mellemørebetændelse.

Såvel mod bakterier som svamp behandles sædvanligvis i 14-21 dage, hvorefter det kontrolleres, om infektionen er klaret. Dette gøres ved en fornyet mikroskopisk undersøgelse hos dyrlægen og evt. dyrkning/resistensbestemmelse afhængigt af, hvordan det er gået og hvilken mikroorganisme, der er tale om. Kontrolbesøget hos dyrlægen er vigtig for at sikre, at behandlingen er effektiv.

Kroniske forandringer i øregangen hos hund er svære at behandle medicinsk, og det kan være nødvendigt kirurgisk

Figur 6. Gærsvampen *Malassezia pachydermatis* set ved mikroskopisk undersøgelse af sekret fra øre med øregangsbetændelse.

Dyrlæge Boysen
Klinik for Veterinær Dermatologi

Toftebæksvej 22 · 2800 Kgs. Lyngby · Telefon 45 28 14 15 · Fax 45 28 14 50 · www.dyrlaegeboysen.dk · info@dyrlaegeboysen.dk

at fjerne dele af eller hele øregangen hos nogle hunde.

Eftersom øregangsbetændelse som oftest er en følgesygdom til en anden lidelse, er det af stor betydning, at denne findes og behandles. Først derefter kan man forvente, at hyppigheden af øregangsbetændelse hos den enkelte hund vil aftage, og risikoen for udvikling af kroniske forandringer mindskes.

Figur 7. Svaberprøve. Ved brug af en vatpind opsamles sekret fra øregangen, som sendes til laboratorie til dyrkning og resistensbestemmelse.

Forebyggelse

- Undlad at avle på hunde med konstateret atopisk dermatitis, som er en hyppig årsag til øregangsbetændelse.
- Vær opmærksom på, hvis hunden klør sig voldsomt ved øret efter at have løbet gennem en kornmark o.lign. (risiko for fremmedlegeme).
- Undgå at hunden får vand i ørerne dvs. begræns svømning i hav/sø.
- Rens kun ørerne med ørerensmidler efter aftale med dyrlægen og efter dennes anvisning
- Behandl kun ørerne med øredråber, når der er infektion og kun efter dyrlægens ordination. Husk at behandle i hele perioden, også selvom det ser pænt ud på overfladen efter et par dage.

Artiklen "Øregangsbetændelse hos hund" er tidligere bragt i bladet "Hunden - nr. 6, Juni 2007". Tekst af Lene Boysen, fotos af Lene Boysen, Mette Schærff og Jannik Weylandt.

Hvordan forløber en konsultation på hudklinikken?

Der er afsat en time til det første besøg. Først får vi en god snak om dit dyrs problem og om, hvad der hidtil er foretaget hos egen dyrlæge. Dernæst undersøger jeg dyrets hud og ører. Ofte skal der tages nogle små hudskrab eller aftryk af hudforandringer, som undersøges i mikroskopet. På den måde finder jeg ofte mider, svampe og bakterier.

Efterfølgende forklarer jeg, hvad der indtil nu er fundet frem til, og hvad dyret kan fejle. En diagnostisk plan fremlægges og vi diskuterer de enkelte punkter.

Prisen for eventuelle yderligere undersøgelser (blodprøver, hudprøver etc.) tages som regel med

i diskussionen. Er diagnosen klar, ordineres en behandling og der aftales et kontrolbesøg. Alternativt aftales tid til de næste undersøgelser.

